

Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

EGZAMIN MATURALNY 2013

FILOZOFIA

POZIOM ROZSZERZONY

Kryteria oceniania odpowiedzi

MAJ 2013

Zadanie 1. (0–4)

Obszar standardów	Opis wymagań
Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich (I 2)

Poprawna odpowiedź:

- a) Protagoras
- b) Wittgenstein
- c) Arystoteles
- d) Locke

4 p. – za wszystkie poprawne odpowiedzi

1 p. – za każdą poprawną odpowiedź

0 p. – za wszystkie niepoprawne odpowiedzi lub ich brak

Zadanie 2. (0–3)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez (I 1)

Poprawna odpowiedź:

- a) F
- b) P
- c) P
- d) F
- e) P
- f) P

3 p. – za sześć poprawnych odpowiedzi

2 p. – za cztery poprawne odpowiedzi

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi

0 p. – za jedną odpowiedź lub wszystkie niepoprawne odpowiedzi, lub ich brak

Zadanie 3. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich (I 2)
Korzystanie z informacji	Wykorzystanie filozoficznej wiedzy do analizy krytycznej tekstów filozoficznych [...], do rekonstrukcji zawartych w nich problemów, tez i argumentacji (II 1)

Poprawna odpowiedź

Filozof: Jean Paul Sartre

Wyjaśnienie, np. Sartre odrzuca istnienie wrodzonej natury ludzkiej (istoty, esencji). Ponieważ nie istnieje Bóg, człowiek nie został stworzony (ukształtowany zgodnie z zamysłem), jest więc pierwotnie niczym – egzystencja, która musi sama siebie ukształtować.

2 p. – za podanie właściwego nazwiska i wyjaśnienie tezy

1 p. – za podanie właściwego nazwiska lub za wyjaśnienie tezy

0 p. – za niepoprawne odpowiedzi w obu częściach zadania lub ich brak

Zadanie 4. (0–4)

Korzystanie z informacji	Badania poprawności logicznej wypowiedzi (II PR) (odróżnianie metod indukcji i dedukcji w dowodzeniu)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Dowód twierdzenia przeprowadzony metodą dedukcji, np.: wszyscy Europejczycy są ludźmi; wszyscy ludzie są śmiertelni; ergo: wszyscy europejczycy są śmiertelni.

Dowód twierdzenia przeprowadzony metodą indukcji, np.: Belgowie są śmiertelni; Francuzi są śmiertelni, Polacy są śmiertelni. Belgowie, Francuzi, Polacy są Europejczykami. Ergo: Europejczycy są śmiertelni.

4 p. – za poprawnie przeprowadzone oba dowody

2 p. – za poprawnie przeprowadzony dowód metodą dedukcji

2 p. – za poprawnie przeprowadzony dowód metodą indukcji

0 p. – za niepoprawne przeprowadzenie obu dowodów lub brak odpowiedzi

Uwaga: Jeśli w dowodach występują logiczne usterki, to należy przyznać po jednym punkcie

Zadanie 5. (0–3)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu estetyki (I 1)

Poprawna odpowiedź:

a) elitaryzm

b) indeterminizm

c) ateizm

3 p. – za wszystkie poprawne odpowiedzi

1 p. – za jedną poprawną odpowiedź

0 p. – za wszystkie niepoprawne odpowiedzi lub ich brak

Zadanie 6. (0–2)

Korzystanie z informacji	Wykorzystanie wiedzy filozoficznej [...] konfrontowania poglądów z poglądami innych filozofów (II 3)

Poprawna odpowiedź, np.

Sceptycyzm oznacza postawę nieufności wobec możliwości poznawczych człowieka. O ile jednak starożytni sceptycy twierdzili, że człowiek nie jest w stanie niczego poznać na pewno, to Kartezjusz traktował postawę sceptyczną jedynie jako metodę, dzięki której zamierzał odkryć istnienie jednego zdania pewnego (cogito ergo sum). Ponadto starożytny sceptycyzm traktowany był jako środek osiągnięcia szczęścia.

2 p. – za pełną odpowiedź

1 p. – za odpowiedź niepełną lub z usterką merytoryczną

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub jej brak

Zadanie 7. (0–2)

Korzystanie z informacji	Wykorzystanie filozoficznej wiedzy do analizy krytycznej tekstów filozoficznych [...], do rekonstrukcji zawartych w nich problemów, tez i argumentacji (II 1)
Wymagania egzaminacyjne – etyka	Jak oceniać ludzkie czyny?

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Według Kanta nie należy dawać obietnic bez pokrycia.

Uzasadnienie z odwołaniem się do formuły imperatywu: postępuj tak, żeby maksyma wynikająca z mego postępowania mogła stać się prawem powszechnym.

Lub

Postępuj tak, byś człowieczeństwa tak w twojej osobie, jak też w osobie każdego innego, używał zawsze zarazem jako celu, nigdy tylko jako środka.

2 p. – za decyzję zgodną z filozofią Kanta i za uzasadnienie odnoszące się do jednej z formuł imperatywu kategorycznego

1 p. – za odpowiedź niepełną

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Część II (30 punktów)**Zadanie 8.**

Korzystanie z informacji Tworzenie informacji	Wykorzystanie nabytej wiedzy filozoficznej do krytycznego analizowania tekstów filozoficznych, a w szczególności do rekonstrukcji zawartych w nich problemów, tez i argumentacji (II 1); konfrontowanie poglądów z poglądami innych filozofów (II 3); pisanie własnego tekstu (III); argumentowanie własnego stanowiska (III)

Temat: Na podstawie fragmentów *Eseju o człowieku* Ernesta Cassirera i *Aktualności piękna* Hansa Georga Gadamera oraz własnej wiedzy z dziedziny estetyki rozważ, czy istotą sztuki jest naśladowanie natury.

Kryteria oceniania wypracowania z filozofii

Kryterium		Punktacja	Maks. liczba pkt
Logika wyvodu			15
Teza	Twórcze zajęcie stanowiska wynikające z samodzielnych, jasnych i logicznych przemyśleń autora.	3	3
	Odtwórcze zajęcie stanowiska wynikające z parafrazy tematu wypracowania lub twórcze, ale sformułowane nieprecyzyjnie.	2	
	Brak tezy pracy, kontekst wypracowania wskazuje na stanowisko autora.	1	
Argumentacja	jasny, logiczny wywód trafnie odwołujący się do tekstów źródłowych;	5	5
	rozbudowana argumentacja (czytelne formułowanie argumentów, prawidłowe wnioskowanie);		
	bezpośrednie odniesienie do tezy;		
	wywód poprawny logicznie, trafnie odwołujący się do tekstów źródłowych;	3-4	
	poprawna argumentacja		
	bezpośrednie odniesienie do tezy	2	
	wywód z nielicznymi błędami w odwołaniach do tekstów źródłowych;		
częściowa nieadekwatność argumentów wobec sformułowanej tezy	1		
wywód z nielicznymi błędami w odwołaniach do tekstów źródłowych;			
brak konsekwencji logicznej argumentów wobec tezy			
Kontrargumentacja	prawidłowe wskazanie argumentów odmiennych od stanowiska autora opartych na wiedzy filozoficznej;	6-7	7
	prawidłowa konfrontacja w obrębie koncepcji i zagadnień filozoficznych;		
	trafna i rozbudowana polemika z tymi stanowiskami wskazująca na przemyślane rozważenie problemu		

	prawidłowe wskazanie argumentów odmiennych od stanowiska autora opartych na wiedzy filozoficznej; trafna polemika z tymi stanowiskami wskazująca na przemyślane rozważenie problemu	4–5	
	prawidłowe wskazanie argumentu odmiennego od stanowiska autora opartego na wiedzy filozoficznej; polemika poprawna, ale szczątkowa	2–3	
	poprawne wskazanie stanowisk filozoficznych odmiennych od stanowiska autora	1	
Zawartość merytoryczna			12
1) Tradycja filozoficzna 1 p. sporadycznie 2 p. swobodnie	Odwołania do wiedzy z zakresu historii filozofii.	1–2	6
	Rozpoznanie problemu w obrębie różnych dziedzin filozoficznych.	1–2	
	Odnajdywanie związku tematu z innymi dziedzinami wiedzy, literatury, nauki.	1–2	
2) Terminologia 1 p. sporadycznie 2 p. swobodnie	Poprawne posługiwanie się pojęciami filozoficznymi.	1–2	6
	Poprawne odróżnianie koncepcji, stanowisk i problemów filozoficznych.	1–2	
	Posługiwanie się terminologią filozoficzną (synonimiczność pojęć).	1–2	
Poprawność języka i kompozycja			3
Język	Poprawna kompozycja pracy. Oryginalność ujęcia tematu.	1–2	3
	Język spójny i logiczny. Poprawność ortograficzna, gramatyczna i interpunkcyjna.	1	